

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії та соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВКПП 2.2.8 СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ

Освітньо-професійна програма _____ Соціологія _____

спеціальність _____ 054 Соціологія _____

факультет _____ Історичний _____

2021-2022 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Соціологія праці» для здобувачів вищої освіти
ОП «Соціологія»
Спеціальність 054 Соціологія

Розробники:

Зоська Я.В., доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії та соціології
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії та соціології МДУ

© Зоська Я.В., 2021 рік

© МДУ, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні і поведінкові науки»	Вибіркова Цикл професійної підготовки	
Семестрових модулів - 2	ОП Соціологія Спеціальність 054 «Соціологія»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) за вибором здобувача вищої освіти		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 2,3 самостійної роботи здобувача – 4,7		Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)	Лекції
	год. 20		год. 8
	Практичні, семінарські		
	год. 20		год. 8
	Лабораторні		
	год.		год.
	Самостійна робота		
	год. 80		год. 104
	Індивідуальні завдання		
	год. 10		
Вид контролю			
Залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

- для денної форми здобуття вищої освіти – 33/67%
- для заочної форми здобуття вищої освіти – 13/87%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Соціологія праці» – сформувати систему знань про закономірності функціонування й розвитку соціально-трудових відносин та механізми регулювання трудової поведінки суб'єктів праці, а також навички і вміння збирати первинну соціологічну інформацію для управління соціальними явищами і процесами трудової сфери.

Завдання курсу: ознайомити студентів зі специфікою спеціальної соціологічної теорії, що досліджує трудову сферу суспільного життя, її об'єктом, предметом; розвинути у студентів вміння теоретично осмислювати та аналізувати явища і процеси, які відбуваються у сфері праці як в глобальному, так і національному вимірах; виробити у майбутніх спеціалістів навички організації і проведення конкретно-соціологічних досліджень у трудовій сфері та використання їх результатів у практичній діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни «Соціологія праці» є: окреслити теоретичну базу соціології праці, розглянути процес її становлення як науки; визначити основні понятійні категорії соціології праці; дослідити працю як вид соціальної діяльності; сформувати науковий підхід до закономірностей розвитку і функціонування різних утворень в галузі праці; проаналізувати особливості соціальних процесів в трудовому колективі; визначити особливості розвитку соціології праці в Україні; розглянути особливості організації соціологічних досліджень в трудових колективах.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: Навчальна дисципліна «Соціологія праці» призначена для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» та входить до циклу вибіркових дисциплін професійної підготовки. Курс пов'язаний із дисциплінами: соціальна політика, соціологія економіки і праці, соціологія управління, загальна соціологічна теорія, історія соціології, соціологічна думка в Україні, сучасні соціологічні теорії, основи економічної теорії, безпека життєдіяльності, методологія соціологічних досліджень, методи збору соціологічної інформації, організація роботи соціологічної служби.

Передумови для вивчення: опанування дисциплін: загальної підготовки («Основи економічної теорії», «Основи психології», «Безпека життєдіяльності», «Соціальна політика», «Теорія соціальних змін та глобалізації»); професійної підготовки («Загальна соціологічна теорія», «Історія соціології», «Соціологічна думка в Україні», «Сучасні соціологічні теорії», «Соціологія економіки і праці», «Кількісні та якісні методи в соціологічних дослідженнях», «Методи збору соціологічної інформації») та формування на основі їх вивчення необхідних навичок.

Компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	КЗ-3. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію; працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства; спілкуватися рідною та іноземною мовами усно та письмово. КЗ-4. Здатність розвивати вміння вчитися упродовж життя з високим ступенем автономії, розробляти власну траєкторію саморозвитку. КЗ-6. Здатність до самостійного навчання новим методам дослідження і до зміни наукового та науково-виробничого профілю своєї професійної діяльності. КЗ-8. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. Співпрацювати з різними партнерами в групі та команді, виконувати різні ролі й функції в колективі, проявляти ініціативу, підтримувати та керувати взаєминами з іншими.
Спеціальні	КП-1. Вміння спланувати соціологічне дослідження у сфері праці та

<p>(фахові, предметні) компетентності</p>	<p>скласти соціологічну звітність.</p> <p>КП-5. Здатність освоювати нові теорії, моделі, методи дослідження та навички розробки нових методичних підходів з урахуванням цілей і завдань дослідження економічної сфери та сфери праці.</p> <p>КП-6. Здатність і готовність використовувати знання методів і теорій соціальних і гуманітарних наук при здійсненні експертної, консалтингової та аналітичної діяльності щодо дослідження економічної сфери та сфери праці.</p> <p>КП-7. Вміння використовувати соціологічні методи дослідження для вивчення актуальних проблем у економічній сфері та сфері трудових відносин і для ідентифікації потреб та інтересів соціальних груп.</p> <p>КП-9. Здатність і готовність до планування та здійснення проектних робіт у галузі вивчення громадської думки щодо змісту та форм економічної культури, механізмів її трансляції.</p> <p>КП-10. Здатність вільно користуватися сучасними методами збору, обробки та інтерпретації комплексної соціальної інформації.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>РН 7. Здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички з фундаментальних та професійних дисциплін в процесах отримання та опрацювання, представлення наукової інформації, її практичного застосування в соціальних технологіях;</p> <p>РН 18. Обирати індивідуальну освітню траєкторію у відповідності до власних здібностей та потреб, здійснювати ефективний само менеджмент.</p> <p>РН 20. Постійно працювати над власним професійним вдосконаленням.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ ЯК ГАЛУЗЬ СОЦІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ, ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СОЦІОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ ПРО ПРАЦЮ

Тема 1. Соціологія праці як наука. Історія становлення соціологічного знання про працю.

Соціологія праці як спеціальна соціологічна наука. Об'єкт, предмет і методи соціології праці. Функції, мета і завдання соціології праці. Система категорій соціології праці. Зв'язок соціології праці з науками про працю соціологічного профілю і несоціологічного профілю. Донауковий етап розвитку соціологічної думки про працю. Класичний період становлення соціологічної думки про працю. Період індустріальної соціології. Розвиток вітчизняної соціології праці.

Тема 2. Праця як вид соціальної діяльності. Ставлення до праці. Трудова поведінка: її форми і види.

Соціальна сутність праці. Соціальні функції праці. Зміст і характер праці. Основний закон соціології праці. Ставлення до праці, чинники його формування і показники оцінки. Задоволеність працею, її види. Фактори задоволеності працею. Поняття соціальної і трудової поведінки. Види трудової поведінки. Особливості та характеристика форм трудової поведінки. Особливості формування ринкового типу трудової поведінки.

Тема 3. Ринок праці.

Суть, складові ринку. Праці. Робоча сила як специфічний вид товару. Відтворення відносин у сфері попиту–пропозиції робочої сили на конкурентній основі. Регулювання ринку робочої сили. Біржа праці та її місце і роль у функціонуванні ринку праці. Проблема зайнятості населення в Україні. Типи безробіття.

Тема 4. Трудовий колектив як соціальна організація. Культура праці.

Поняття та функції трудового колективу. Класифікація трудових колективів. Соціальна структура трудового колективу. Трудовий колектив як соціальна організація. Трудовий колектив як соціальна спільність.

Тема 5. Організація соціологічних досліджень проблем праці трудових колективах.

Соціологічні дослідження як джерело інформації про соціально – трудові процеси. Функції соціологічних досліджень. Основні напрями соціологічних досліджень в трудових колективах. Методологія та методика соціологічного дослідження. Розробка програми соціологічного дослідження.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ТРУДОВА ПОВЕДІНКА. МОТИВАЦІЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ ПОВЕДІНКИ

Тема 6. Соціальні аспекти мотивації.

Потреби як детермінанти трудової поведінки. Цінності та ціннісні орієнтації. Мотиви і диспозиції особистості у регулюванні трудової поведінки. Поняття мотивів і механізму мотивації праці. Класифікація мотивів. Поняття мотиваційного ядра. Концепції трудової мотивації. Поняття мотиваційних моделей.

Тема 7. Стимулювання праці. Соціальний контроль у сфері праці.

Поняття стимулювання праці та його функції. Види стимулів трудової діяльності. Вимоги до організації стимулювання. Сутність та функції соціального контролю. Види соціального контролю. Типи соціального контролю. Механізм здійснення соціального контролю в трудових колективах.

Тема 8. Соціальний трудовий конфлікт.

Проблема конфлікту: два погляди на його місце і роль у розвитку особистості і суспільства. Поняття конфлікту. Функції конфліктів у трудовому колективі. Структура конфліктної ситуації, характеристики її компонентів, причини трудових конфліктів. Причини трудових конфліктів.

Тема 9. Трудова адаптація і трудова мобільність.

Поняття соціальної адаптації та її взаємозв'язок з трудовою адаптацією. Сутність трудової адаптації та її види. Етапи, швидкість і показники адаптації. Передумови трудової адаптації. Чинники трудової адаптації. Управління трудовою адаптацією. Трудова мобільність, її функції і типи. Управління трудовою мобільністю.

Тема 10. Трудова кар'єра. Рекреаційні програми на підприємстві.

Кар'єра і соціальна мобільність. Трудова кар'єра як індивідуальна трудова мобільність. Фактори трудової кар'єри. Етапи кар'єри. Класифікація трудової кар'єри. Поняття: рекреація, дозвілля, відпочинок. Основні функції рекреації. Проблеми вільного часу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовний модуль 1.													
СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ ЯК ГАЛУЗЬ СОЦІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ, ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СОЦІОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ ПРО ПРАЦЮ													
Тема 1. Соціологія праці як наука. Історія становлення соціологічного знання про працю.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	9	
Тема 2. Праця як вид соціальної діяльності. Ставлення до праці. Трудова поведінка: її форми і види.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	9	
Тема 3. Ринок праці.	11	2	2	0	0	7	11	0	1	0	0	10	
Тема 4. Трудовий колектив як соціальна організація.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	9	
Тема 5. Організація соціологічних досліджень проблем праці трудових колективах.	11	2	2	0	0	7	11	1	0	0	0	10	
Разом за модулем 1	55	10	10	0	0	35	55	4	4	0	0	47	
Змістовний модуль 2.													
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СОЦІОЛОГІЇ													
Тема 6. Соціальні аспекти мотивації праці.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	9	
Тема 7. Стимулювання праці Соціальний контроль у сфері праці.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	9	
Тема 8. Соціальний трудовий конфлікт.	11	2	2	0	0	7	11	0	1	0	0	10	
Тема 9. Трудова адаптація і трудова мобільність.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	9	
Тема 10. Трудова кар'єра. Рекреаційні програми на підприємстві.	11	2	2	0	0	7	11	1	0	0	0	10	
Разом за модулем 2	55	10	10	0	0	35	55	4	4	0	0	47	
ІНДЗ	10					10	10					10	
Усього годин	120	20	20	0	0	80	120	8	8	0	0	104	

5. Перелік тем і зміст практичних (семінарських) занять

№з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1	<p>Тема 1. Соціологія праці як наука. Історія становлення соціологічного знання про працю.</p> <p>1. Як розглядається праця на кожному з рівнів соціологічної науки ?</p> <p>2. Що є предметом соціології праці як галузевої соціології?</p> <p>3. Які основні функції та завдання соціології праці у розбудові українського суспільства ?</p> <p>4. На які групи поділяються категорії соціології праці? Дайте їх характеристику.</p> <p>5. У чому полягає сутність соціально-трудових відносин? У чому їх відмінність від соціальних відносин?</p> <p>6. Назвіть найважливіші соціальні процеси у сфері праці.</p> <p>7. У чому полягає відмінність соціологічного підходу до вивчення праці від підходів інших наук про працю?</p>	<p>Визначити основні періоди формування соціологічного знання про працю.</p>	2	<p>РН7 РН18 РН 20</p>
2	<p>Тема 2. Праця як вид соціальної діяльності. Ставлення до праці. Трудова поведінка: її форми і види.</p> <p>1. Трудова поведінка: її форми і види.</p> <p>2. У чому полягає соціальна сутність праці?</p> <p>3. Назвіть соціальні характеристики, через сукупність яких праця впливає на суспільство.</p> <p>4. Назвіть соціальні функції праці і охарактеризуйте їх.</p> <p>5. У чому полягає сутність основного закону соціології праці?</p> <p>6. У чому причина соціально-економічної неоднорідності праці?</p> <p>7. У чому полягає сутність ставлення до праці?</p> <p>8. На які групи поділяються чинники ставлення до праці?</p> <p>8. Які типи робітників вирізняють залежно від ставлення до праці?</p> <p>10. За якими показниками визначається ставлення до праці?</p> <p>11. Назвіть чинники, які</p>	<p>з'ясувати соціальну сутність, зміст, характер праці та ставлення до неї; схарактеризувати особливості соціальної і трудової поведінки.</p>	2	<p>РН7 РН18 РН 20</p>

	формують оціночне ставлення робітників до їх трудової діяльності та істотно впливають на задоволеність працею.			
3	Тема 3. Ринок праці. 1. Розкрийте суть ринку праці. 2. Визначте робочу силу як специфічний вид товару. 3. Визначте відносини у сфері попиту/пропозиції робочої сили на конкурентній основі. 4. Визначте основні типи безробіття.	Дослідити особливості функціонування ринку праці, визначити його суть складові, механізми регулювання та місце робочої сили на ньому.	2	PH7 PH18 PH 20
4	Тема 4. Трудовий колектив як соціальна організація. 1. У чому полягають сутнісні ознаки трудового колективу? 2. Що таке структура трудового колективу? 3. Які типи структур трудового колективу розрізняють у соціології праці? 4. У чому полягають основні функції трудового колективу?	З'ясувати роль і місце трудового колективу як соціальної організації у сфері праці.	2	PH7 PH18 PH 20
5	Тема 5. Організація соціологічних досліджень проблем праці трудових колективах.	Визначити можливості застосування методології та методики соціологічних досліджень до вивчення сфери праці.	2	PH7 PH18 PH 20
6	Тема 6. Соціальні аспекти мотивації праці. 1. У чому полягає сутність соціологічного дослідження. 2. Перерахуйте і охарактеризуйте функції соціологічних досліджень. 3. У чому полягає поняття методології соціологічного дослідження? 4. У чому полягає поняття методу соціологічного дослідження? 5. Перелічіть методи збирання первинної соціологічної інформації. 6. Перелічіть методи обробки первинної соціологічної інформації для вивчення сфери трудових відносин.	Описати та схарактеризувати внутрішні регулятори трудової поведінки особистості.	2	PH7 PH18 PH 20
7	Тема 7. Стимулювання праці Соціальний контроль у сфері праці. 1. У чому полягає сутність процесу мотивації? 2. Назвіть структурні елементи мотивації. 3. Чим різняться поняття «мотивація» і «мета» трудової діяльності?	Визначити сутність та функції стимулювання праці та соціального контролю.	2	PH7 PH18 PH 20

	<p>4. Яка роль потреб у поведінці людини?</p> <p>5. Як класифікуються потреби?</p> <p>6. Як конкретизуються потреби людини у сфері праці?</p> <p>7. У чому сутність закону «піднесення потреб»?</p> <p>8. Поняття «розумних» і «нерозумних» потреб.</p> <p>9. Поясніть сутність категорій «цінність», «ціннісні орієнтації».</p> <p>10. На які цінності можлива орієнтація в трудовій діяльності?</p>			
8	<p>Тема 8. Соціальний трудовий конфлікт.</p> <p>1. Дайте визначення стимулюванню праці як соціальному процесу.</p> <p>2. Охарактеризуйте функції стимулювання праці.</p> <p>3. Які є види стимулювання праці?</p> <p>4. Охарактеризуйте матеріальні стимули, їх види.</p> <p>5. Охарактеризуйте нематеріальні стимули.</p> <p>6. Які особливості застосування матеріальних і нематеріальних стимулів?</p> <p>7. Які принципи ефективного стимулювання праці?</p> <p>8. Дайте характеристику соціального контролю.</p> <p>9. Охарактеризуйте функції соціального контролю.</p>	З'ясувати функції конфліктів у трудовому колективі, структуру конфліктної ситуації, характеристики її компонентів, причини трудових конфліктів.	2	PH7 PH18 PH 20
9	<p>Тема 9. Трудова адаптація і трудова мобільність.</p> <p>1. У чому полягає сутність соціальної адаптації?</p> <p>2. Назвіть етапи соціальної адаптації. Охарактеризуйте їх.</p> <p>3. У чому полягає сутність трудової адаптації?</p> <p>4. Назвіть і охарактеризуйте елементи структури трудової адаптації.</p> <p>5. Які об'єктивні і суб'єктивні показники свідчать про завершення трудової адаптації?</p> <p>6. У чому сутність професійного самовизначення?</p> <p>7. Яка структура професійно-орієнтаційної роботи як системи ?</p>	Дослідити: сутність, етапи, види адаптації особи в трудовому колективі; трудову мобільність та управління нею.	2	PH7 PH18 PH 20
10	<p>Тема 10. Трудова кар'єра. Рекреаційні програми на підприємстві.</p> <p>1. У чому полягає сутність поняття "кар'єра"?</p>	З'ясувати сутність трудової кар'єри як індивідуальної трудової мобільності.	2	PH7 PH18 PH 20

2. Який сенс вкладають у "вузьке" й "широке" розуміння поняття "кар'єра"?			
3. Що розуміють у соціології під трудовою кар'єрою?			
4. Чим характерна ділова кар'єра?			
5. Який зв'язок між кар'єрою і соціальною мобільністю?			

6. Перелік тем і зміст лабораторних занять

№з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1	-	-	-	-

7. Самостійна робота

№з/п	Зміст роботи	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1	Підготовка до лекційних занять	20	16
2	Підготовка до практичних/семінарських/лабораторних занять	50	78
3	Виконання індивідуальних завдань (зазначаються види завдань)	10	10
	Разом	80	104

8. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є невід'ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Соціологія праці». Вони є ваговою частиною самостійної роботи студента над матеріалами курсу. Виконання студентом ІНДЗ є обов'язковою умовою оцінювання його успішності з опанування курсу.

Виконання ІНДЗ має сприяти:

- опанування поняттєво-категорійного апарату соціології праці;
- формуванню соціологічного бачення сутності, змісту, генези та механізмів розвитку сфери трудових відносин в Україні;
- формуванню навичок збору, аналізу, систематизації та узагальнення наукової літератури щодо обраної теми;
- опанування та засвоєння вимог до підготовки самостійних аналітичних робіт;
- формування навичок пошуку та відбору літературних джерел для розкриття теми;
- засвоєння навичок дотримання вимог щодо правил посилань на використані літературні джерела.

Вимоги до ІНДЗ:

- ІНДЗ має бути присвячене одній самостійно обраній студентом темі, яку від обирає з переліку рекомендованих. Тема письмової роботи може бути висунута студентом самостійно, виходячи з його особистих наукових інтересів, але за тематикою навчального курсу та з обов'язковим погодженням із викладачем;
- ІНДЗ має бути подане у вигляді реферату, який потім може перерости в курсову, бакалаврську чи дипломну роботу;
- тема повинна бути розкрита змістовно, у повному обсязі, логічно, послідовно з відповідною коректністю формулювань;
- робота має складатися з таких частин: заголовок, основна частина (має бути структурована за пунктами або розділами з відповідними підрозділами), висновки, список використаних джерел і літератури;

- висновки повинні бути самостійними та обґрунтованими;
- при підготовці тексту мають бути використані різні джерела інформації (підручники, нормативно-правові акти, монографії, статті, матеріали соціологічних досліджень, періодичні видання, інші електронні ресурси.);
- обов'язковим є посилання на використані джерела інформації;
- оформлення бібліографічних посилань має бути здійснене з дотриманням діючих вимог (ДСТУ 7.1:2006);
- форма подання - комп'ютерний набір, надрукований на аркушах формату А-4, кегль 14, шрифт – Times New Roman, інтервал – 1,5, мова – українська. Текст слід друкувати, дотримуючись таких розмірів чистих полів аркуша: лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній – 15 мм, нижній – 20 мм.;
- обсяг роботи – до 20 сторінок;
- ІНДЗ може супроводжуватись графічною презентацією (що збільшує оцінку виконаної роботи щонайменше у два рази).

Теми ІНДЗ:

1. Трудові відносини як складова виробничих та соціальних відносин.
2. Соціальні взаємодії та роль спілкування у сфері праці.
3. Соціальні процеси у сфері праці, їх види, сутність, приклади.
4. Історія становлення соціологічного знання про працю.
5. Основні етапи розвитку соціології праці.
6. Сукупність соціальних характеристик праці.
7. Зміст праці, її роль у формуванні соціальної структури суспільства.
8. Характер праці, його роль у формуванні соціальної структури суспільства.
9. Основний закон соціології праці.
10. Система елементів ставлення до праці.
11. Чинники ставлення до праці.
12. Задоволеність працею, її індикатори.
13. Трудова поведінка як різновид соціальної поведінки, її взаємозв'язок із трудовою діяльністю.
14. Формування ринкового типу трудової поведінки.
15. Типологізація трудової поведінки за формами.
16. Соціологічна сутність стимулювання праці.
17. Класифікація видів матеріального та нематеріального стимулювання.
18. Адміністративний вид соціального контролю.
19. Взаємоконтроль як вид соціального контролю.
20. Самоконтроль як вид соціального контролю.
21. Якому виду соціального контролю слід віддавати перевагу.
22. Етапи, швидкість та показники адаптованості працівника.
23. Відмінності трудового колективу від виробничого, ознаки трудового колективу.
24. Позаформальна організація в трудовому колективі.
25. Формальна організація та соціальна структура трудового колективу.

За період вивчення дисципліни студент повинен підготувати та захистити виконане ІНДЗ. Проект подається на перевірку викладачеві після останнього семінарського завдання. Контроль за виконанням завдань ІНДЗ здійснюється на індивідуальному занятті у формі публічного оприлюднення його результатів.

9. Методи навчання

Методика вивчення курсу «Соціологія праці» для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» ґрунтується на єдності лекційних, семінарських занять, консультацій та самостійної роботи студентів.

Лекції як один з основних видів проведення навчальних занять, призначені для засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який складає основний

теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни (застосовується, зазвичай для студентів заочної форми навчання).

Семінарське заняття – основний вид проведення навчального заняття, яке передбачає дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти за визначеними питаннями готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань.

Семінарські заняття з курсу забезпечують закріплення теоретичних знань та сприяють розвитку у здобувачів вищої освіти здатності до самонавчання та самовдосконалення.

Підготовка до семінарських занять вимагає від здобувачів вищої освіти систематичного самостійного: опрацювання питань до обговорення (за матеріалами лекцій) для участі у дискусії згідно плану семінару; опрацювання матеріалу рекомендованої літератури для додаткового розкриття теми за визначеними питаннями для самостійного опрацювання; підготування виступів, доповідей згідно переліку питань для самостійного опрацювання теми.

Самостійна робота студента дозволяє одержати додаткові знання у поєднанні з аудиторним навчанням за рахунок опрацювання додаткової інформації з теоретичних питань і практичних питань з навчальної дисципліни, а також виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ). Мета самостійної роботи – розвинути здатності до самостійного пошуку, збору, систематизації та презентації (усної, письмової) додаткової інформації з теоретичних питань, розглянутих на лекціях.

Самостійна робота над навчальним матеріалом передбачає:

- опрацювання лекційного матеріалу при підготовці до семінарських занять;
- перевірку підготовки до семінарських занять за допомогою питань до семінарського заняття;
- опрацювати додаткову інформацію з теоретичних питань, розглянутих на лекціях, що дозволяє одержати додаткові знання у поєднанні з аудиторним навчанням;
- опрацювання додаткових теоретичних питань з навчальної дисципліни і підготовка ІНДЗ.

Консультація – форма навчального заняття (індивідуальна або групова) у спеціально узгоджений (за рішенням кафедри) поза навчальний час, при якій студент отримує від викладача відповіді на конкретні запитання щодо виконання індивідуальних завдань або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Словесні (розповідь, пояснення) і наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація) використовуються під час лекцій, практичні – при проведенні семінарських занять.

Вивчення дисципліни передбачає виконання та демонстрацію індивідуальних письмових і усних завдань, консультації, підготовку повідомлень.

10. Засоби діагностики результатів навчання

Начальна дисципліна передбачає такі основні види контролю: поточний, підсумковий.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення навчальної дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентом у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів, коригування методів навчання. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовленості студента до розв'язання професійних завдань.

Об'єктами поточного контролю студентів є:

- теоретичні знання, які продемонстровані студентами на семінарських заняттях;
- здатність до розв'язання професійних завдань;
- активність при обговоренні питань на семінарському занятті;
- виконані завдання для самостійної роботи, під час контролю яких можуть підлягати оцінці ступінь самостійності та повнота виконання завдання;
- виконане ІНДЗ;
- регулярне відвідування студентами аудиторних занять.

Застосовуються наступні форми поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес-контроль на лекціях, практичних заняттях, колоквиум, виступи ЗВО при обговоренні питань на семінарських заняттях; тестування, комп'ютерне тестування, термінологічний (методичний) диктант, індивідуальні науково-дослідні завдання. Загальна кількість балів за поточний контроль фіксується у «Журналі обліку роботи академічної групи» до початку екзаменаційної сесії і засвідчується підписом викладача.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (лекцій, семінарських), а також за результатами виконання студентами завдань для самостійної роботи.

Результати поточного контролю та оцінка на виконане ІНДЗ враховуються викладачем під час виставлення підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль у формі заліку з навчальної дисципліни і проводиться з метою оцінювання результатів навчання з дисципліни «Соціологія праці».

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях; виконанні завдань для самостійної роботи.

Семестровий залік планується при відсутності модульного контролю та екзамену і не передбачає обов'язкову присутність студентів.

Заліки проводяться по завершенні вивчення дисципліни (компонента освітньо-професійної чи освітньо-наукової програми).

Заліки за денною формою навчання проводяться, як правило, до початку екзаменаційної сесії згідно з розкладом занять, затвердженим деканом факультету, а за заочною – під час заліково-екзаменаційної сесії.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни.

Орієнтовний перелік питань до навчальної дисципліни

1. Соціологія праці як спеціальна соціологічна наука.
2. Об'єкт, предмет і методи соціології праці.
3. Функції, мета і завдання соціології праці.
4. Система категорій соціології праці.
5. Зв'язок соціології праці з науками про працю соціологічного профілю і несоціологічного профілю.
6. Основні етапи розвитку соціології праці.
7. Донауковий етап розвитку соціологічної думки про працю.
8. Класичний період становлення соціологічної думки про працю.
9. Формування соціологічної думки про працю в індустріальний період.
10. Розвиток вітчизняної соціології праці.
11. Соціальна сутність та соціальні функції праці.
12. Зміст і характер праці. Основний закон соціології праці.
13. Ставлення до праці, чинники його формування і показники оцінки.
14. Задоволеність працею, її види. Фактори задоволеності працею.
15. Поняття соціальної і трудової поведінки.
16. Види трудової поведінки.
17. Особливості та характеристика форм трудової поведінки.
18. Особливості формування ринкового типу трудової поведінки.
19. Потреби як детермінанти трудової поведінки.
20. Цінності та ціннісні орієнтації як регулятори поведінки працівника.
21. Поняття мотивів і механізму мотивації праці.
22. Класифікація мотивів.

23. Поняття мотиваційного ядра.
24. Концепції трудової мотивації.
25. Поняття мотиваційних моделей.
26. Поняття стимулювання праці та його функції.
27. Види стимулів трудової діяльності.
28. Вимоги до організації стимулювання в сфері праці.
29. Сутність та функції соціального контролю в трудових колективах.
30. Види та типи соціального контролю в сфері праці.
31. Санкції в соціальному контролі в трудових колективах.
32. Механізм здійснення соціального контролю в трудових колективах.
33. Поняття соціальної адаптації та її взаємозв'язок з трудовою адаптацією
34. Сутність трудової адаптації та її види.
35. Етапи, швидкість та показники адаптованості працівника.
36. Передумови та чинники трудової адаптації.
37. Управління трудовою адаптацією.
38. Трудова мобільність, її функції і типи, управління нею.
39. Поняття та функції трудового колективу.
40. Класифікація трудових колективів.
41. Соціальна структура трудового колективу.
42. Трудовий колектив як соціальна організація та соціальна спільність.
43. Кар'єра і соціальна мобільність.
44. Трудова мобільність як соціальний процес.
45. Трудова кар'єра як індивідуальна трудова мобільність.
46. Фактори трудової кар'єри.
47. Класифікація та етапи трудової кар'єри.
48. Поняття: рекреація, дозвілля, відпочинок.
49. Основні функції рекреації та проблеми вільного часу.
50. Проблема конфлікту: два погляди на його місце і роль у розвитку особистості і суспільства.
51. Поняття та функції конфлікту.
52. Структура конфліктної ситуації, характеристики її компонентів, причини трудових конфліктів.
53. Причини трудових конфліктів.
54. Суть, складові ринку праці.
55. Робоча сила як специфічний вид товару.
56. Відтворення відносин у сфері попиту/пропозиції робочої сили на конкурентній основі.
57. Регулювання ринку робочої сили.
58. Біржа праці, її місце і роль у функціонуванні ринку праці.
59. Проблема зайнятості населення в Україні, типи безробіття.
60. Соціологічні дослідження як джерело інформації про соціально – трудові процеси.

Післятестацийний моніторинг проводиться у вигляді ректорської контрольної роботи, що передбачає виконання тестових завдань на навчальному порталі МДУ.

11. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	<ul style="list-style-type: none">- відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини;- відмова від відповіді на запитання за змістом теми;
1	<ul style="list-style-type: none">- фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу;
2	<ul style="list-style-type: none">- відтворення менше половини навчального матеріалу;- відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них;
3	<ul style="list-style-type: none">- демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь;- відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності;- відповідь на додаткові запитання правильна, але не розгорнута;
4	<ul style="list-style-type: none">- демонстрація знань і розуміння більшої частини положень навчального матеріалу з теми;- правильна та достатньо обґрунтована відповідь на додаткові запитання;- слабкий рівень спроможності використання набутих знань у нестандартних ситуаціях;- не достатній рівень самостійного аналізу, оцінки, узагальнення навчального матеріалу;
5	<ul style="list-style-type: none">- демонстрація глибоких, міцних знань;- аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях;- самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу;- повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми;- використання додаткових джерел інформації для розкриття теми.

**Орієнтовні загальні критерії та шкала оцінювання результатів навчання
(навчальних досягнень здобувачів вищої освіти) атестаційного екзамену**

Сума балів за 100-бальною шкалою, накопичених студентом за результатами навчання	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента		Значення оцінки результатів навчання за формами підсумкового контролю Залік
	Рівень сформованості компетентностей, визначених освітньою програмою для навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни	
90-100	Студент виявляє високий рівень сформованості всіх загальних і фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою спеціальності	Студент демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Зараховано
74-89	Студент демонструє досітатній рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою спеціальності. Несформовані компетентності відсутні	Студент виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	
60-73	Студент демонструє мінімально достатній та достатній рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою спеціальності.	Несформовані компетентності відсутні. Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни.	
35-59	Лише частина визначених освітньою програмою спеціальності для навчальної дисципліни загальних і фахових компетентностей сформовані в студента на мінімально-достатньому або недостатньому рівні, рівень сформованості решти компетентностей є недостатнім або компетентність взагалі відсутня.	Ряд запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни відсутні. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Незараховано
0-34	Компетентності не сформовані	Результати навчання відсутні	

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
	Денна форма			Заочна форма		
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Соціологія праці як наука. Історія становлення соціологічного знання про працю.	11	0,36	8	11	0,36	8
лекційні	4	0,13	3	3	0,1	3
семінарські	7	0,23	5	8	0,26	5
Тема 2. Праця як вид соціальної діяльності. Ставлення до праці. Трудова поведінка: її форми і види.	11	0,36	8	11	0,36	8
лекційні	4	0,13	3	3	0,1	3
семінарські	7	0,23	5	8	0,26	5
Тема 3. Ринок праці.	11	0,36	8	11	0,36	8
лекційні	4	0,13	3	3		3
семінарські	7	0,23	5	8		5
Тема 4. Трудовий колектив як соціальна організація.	11	0,36	8	11	0,36	8
лекційні	4	0,13	3	3		3
семінарські	7	0,23	5	8		5
Тема 5. Організація соціологічних досліджень проблем праці трудових колективах.	11	0,36	8	11	0,36	8
лекційні	4	0,13	3	3		3
семінарські	7	0,23	5	8		5
Змістовий модуль 2						
Тема 6. Соціальні аспекти мотивації праці.	11	0,36	8	11	0,36	8
лекційні	4	0,13	3	3	0,1	3
семінарські	7	0,23	5	8	0,26	5
Тема 7. Стимулювання праці Соціальний контроль у сфері праці.	11	0,36	8	11	0,36	8
лекційні	4	0,13	3	3	0,1	3
семінарські	7	0,23	5	8	0,26	5
Тема 8. Соціальний трудовий конфлікт.	11	0,36	8	11	0,36	8
лекційні	4	0,13	3	3	0,1	3
семінарські	7	0,23	5	8	0,26	5
Тема 9. Трудова адаптація і трудова мобільність.	11	0,36	8	11	0,36	8

лекційні	4	0,13	3	3	0,1	3
семінарські	7	0,23	5	8	0,26	5
Тема 10. Трудова кар'єра. Рекреаційні програми на підприємстві.	11	0,36	8	11	0,36	8
лекційні	4	0,13	3	3	0,1	3
семінарські	7	0,23	5	8	0,26	5
Виконання ІЗ	10	0,33	20	10	0,33	20
Підсумок	120	4	100	120	4	100

Кредитно-модульна система організації навчального процесу передбачає застосування модульного навчання за кредитами і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю якості знань та вмінь, навчальної аудиторної та самостійної роботи студента.

Змістовний модуль – це завершена, відносно самостійна, частина навчального курсу, що містить теоретичні та практичні завдання, систему навчально-методичного забезпечення.

Рейтингова система оцінювання – це система визначення якості виконаної студентом аудиторної та самостійної роботи і рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання (в балах) результатів цієї роботи шляхом поточного контролю.

Рейтинг складається з суми балів за:

- аудиторну роботу під час лекційних занять (поточне тестування за темами змістовних модулів – по 3 бали за кожен тему змістовного модуля);
- аудиторну роботу під час семінарських занять (до 5 балів за кожне заняття);
- індивідуальне навчально-дослідне завдання (написання реферату – 10 балів, підготовка презентації – 10 балів) – 20 балів.

Оцінювання знань та вмінь студентів відбувається за наступним розподілом (денна/безвідривна форма навчання):

Поточне оцінювання та самостійна робота										Поточне тестування		Індивідуальне науково-дослідне завдання	Сума
Змістовний модуль №1					Змістовний модуль №2					Змістовний модуль №1	Змістовний модуль №2		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5				
25					25					15	15	20	100

T1, T2 – теми змістовних модулів.

Підсумкова оцінка для дисциплін з формою контролю «залік» виставляється на підставі результатів виконаних студентом видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (за підсумком поточного контролю).

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, підготовці публікацій, а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо) можуть нараховуватися до 10 додаткових балів до підсумкового контролю.

Відпрацювання пропущених лекцій, семінарських занять здійснюється під час консультацій (якщо пропуски без поважних причин – зараховуються без балів).

Рейтингове оцінювання навчальних досягнень студента з курсу «Соціологія праці» здійснюється за інтервальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Традиційні носії інформації, глобальні комп'ютерні мережі, засоби комунікації, сучасні технічні засоби.

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet.

14. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкова література

1. Балута В. В. Соціологія праці : посібник для студ. вищ. навч. закладів [текст] / В. В. Балута. Донецьк : Юго-Восток, 2011. 374 с.
2. Вакуленко С. М. Соціологія праці [Текст] : навчально-методичний посібник / С. М. Вакуленко. Київ : Знання, 2008. – 262 с.
3. Гориш В.И. Социология труда : методические рекомендации по подготовке к семинарским занятиям / автор составитель И.В. Гориш. Пинск : ПолесГУ, 2015. 56 с.
4. Дворецька Г. В. Соціологія праці : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2001. 244 с.
5. Лукашевич М. П. Соціологія праці : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2004. 440 с.
6. Лукашевич Н. П. Социология труда: учебное пособие. Київ : МАУП, 2001. 284 с.
7. Огаренко В. М., Малахова Ж. Д. Соціологія праці : навчальний посібник. Запоріжжя : Гуманітарний університет ЗІДМУ, 2005. 218 с.
8. Перепельчук Т.В. Соціологія праці: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2011. 234 с.
9. Соколова Г. Н. Социология труда. Москва : Наука, 2002. 286 с.
10. Соціологія праці : опорний конспект лекцій / уклад. О. Б. Кіреєва. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2009. – 44 с. URL : <http://www.dbuara.dp.ua/institut/kafedra/fsdu/doc/doc%208.pdf>

Додаткова література

1. Займелин Е. П. Социальная организация труда : переход к социальному сотрудничеству и партнерству. Москва : Дело, 2006. 168 с.
2. Зайцев А. К. Социальный конфликт. Москва : Академия, 2001. 268 с.
3. Киссель А. А. Ценностно-нормативный аспект отношения к труду // Социологические исследования. 2004. № 1. С. 87–99.
4. Кравченко А. И. История зарубежной социологии труда. Москва : ИНФРА-М, 1991. 214 с.
5. Кравченко А. И. Социология труда в XX веке. Историко-критический опыт. Москва : ИНФРА-М, 1987. 320 с.

6. Кунявский М. Б., Монин В. Б. Трудовая деятельность в контексте исследования мотивации труда // Мотивация и поведение человека в сфере труда. Москва : НИИ труда, 2000. 164 с.
7. Лукьянова Т. Н. Культурные детерминанты отношения к труду. Москва : Academia, 2002. 210 с.
8. Одегов Ю. Г., Абдурахманов К. Х., Котова Л. Р. Оценка эффективности работы с персоналом: методологический подход: Учебно-практическое пособие. Москва : Издательство «Альфа-Пресс», 2011. 752 с.
9. Полтораки В. А. Социология труда : справочник. Днепропетровск : ДНУ, 1997. 256 с.
10. Промышленное предприятие и его люди: проблемы социально-экономического поведения / под общ. ред. В. М. Вороны, Е. И. Суименко. Киев : Ин-т социологии НАН Украины, 2001. 244 с.
11. Ромашов О. В. Социология труда. Москва : ИНФРА-М, 1999. 344 с.
12. Роффе А. И. Экономика и социология труда : учебное пособие. Москва : Изд-во «МИК», 1996. 120 с.
13. Ручка А. А., Сакада Н. А. Стимулирование и мотивация труда на промышленном предприятии. Киев : Наук. думка, 2008. 221 с.
14. Соколова В. Все о нас и нашем коллективе : Концепция, методы и результаты диагностики трудового коллектива. Киев : Либідь, 2010. 224 с.
15. Социология труда / под ред. Н. И. Дряхлова, А. И. Кравченко, В. В. Щербины. Москва : Гардики, 1993. 288 с.
16. Филиппов А. В. Производственная социология, психология и педагогика. Москва : Дело, 2006. 300 с.
17. Шаховская Л. С. Мотивация труда в переходной экономике: учебное пособие. Волгоград : РГГУ, 1995. 214 с.
18. Шершнева Е. А., Фельдкофф Ю. М. Культура труда в процессе социальноэкономических преобразований : Опыт эмпирического исследования на промышленных предприятиях : монография. СПб. : Изд-во ЛГУ, 1999. 236 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.
2. <https://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://mincult.kmu.gov.ua/control> – Офіційний сайт Міністерства культури України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
5. <https://i-soc.com.ua/> – Інститут соціології НАН України.
6. <https://niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень при Президентіві України.
7. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Державна служба статистики України
8. <https://www.me.gov.ua> – Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
9. <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=soc-econ> – Київський міжнародний інститут соціології
10. <https://idss.org.ua/dir> – Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України
11. www.uceps.com.ua/ukr/all/sociology – Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м. Київ
12. www.meta-ukraine.com – Дані про соціологічні публікації в Україні

14. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);

- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;

- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;

- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;

- відрахування з МДУ;

- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:
<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVI-dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

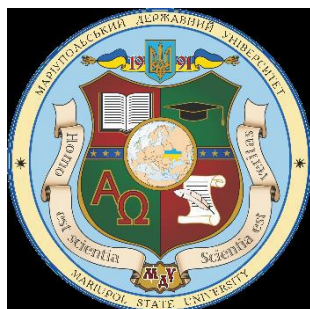
2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

15. Загальна інформація про навчальну дисципліну

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Соціологія праці
Освітня програма	Соціологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра, яка здійснює викладання	Філософії та соціології
Викладач ПБ, посада	Зоська Яна Володимирівна, професор кафедри філософії та соціології
Електронна адреса викладача	y.zoska@mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості онлайн консультування)	З понеділка по п'ятницю (останній тиждень кожного місяця), 12:00, каб. 209а (Історичний факультет) або онлайн (платформи Google Meet, Телеграм)
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/course/view.php?id=7407
Компетентності та програмні результати навчання	КЗ-3, КЗ-4, КЗ-6, КЗ-8, КП-1, КП-5, КП-6, КП-7, КП-9, КП-10, РН-7, РН-18, РН-20

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	семінар.		
VII-й	120/4	20	20	Есе, творча робота, презентація	залік

В.о. завідувача кафедри

Тетяна ІВАНЕЦЬ

Гарант ОП

Богдан СЛЮЩИНСЬКИЙ